

Αντώνης Δ. Σκιαθάς

Ευγενία

εκδόσεις
"ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ"

Ευγενία

Τίτλος: Ευγενία
Ποιητής: Αντώνης Δ. Σκιαθάς
Επιμέλεια κειμένου: Κατερίνα Α. Τσιούμα

© Αντώνης Σκιαθάς και Εκδόσεις «Πικραμένος»
Πρώτη έκδοση: Ιούνιος 2016
ISBN: 978-960-6628-81-8
Επικοινωνία με τον ποιητή: adskiathas@gmail.com
facebook: Antonis Skiathas

Εκτύπωση / Βιβλιοδεσία: Ταχυεκτυπώσεις – Γραβάνης ΕΠΕ
E-mail: info@tachytypo.gr
Γκότσης Κωνσταντίνος & Σία ΕΕ
Ρήγα Φεραίου 19–21, 26223 Πάτρα
Μαιζώνος 20–22, 26223 Πάτρα
Τερψιθέας 2, 26442 Πάτρα
Τηλ.: 2610 432.200, Fax: 2610 430.884
E-mail: yapi@yapi.gr
Internet: www.yapi.gr
Facebook: Εκδόσεις Πικραμένος

Αντώνης Δ. Σκιαθάς

Ευγενία

εκδόσεις
"ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ"

Του ιδίου

Ποίηση

Παραμεθόριο Νεκροταφείο, Αθήνα, 1983.

Ο ίππος των κυμάτων, Θέμα, Αθήνα, 1990.

Παραμεθόριο Νεκροταφείο-Ο ίππος των κυμάτων, β' έκδοση, Θέμα, Αθήνα, 1992.

Θερινό Ανεμούριο, Αχαϊκές Εκδόσεις, Πάτρα, 1993.

Φαντασιώσεις ενός οδοιπόρου, Δελφίνι, Αθήνα, 1996.

Χαίρε Αιώνε, Χειροκίνητο, Αθήνα, 2002.

Ποιήματα-Περίληψη(1983-2006), Ι. Πικραμένος, Πάτρα, 2006.

Έρωτος επέτειος εαρινή, Συλλεκτική έκδοση (εκτός εμπορίου), Αθήνα, 2008.

Φιλόξενος πόλις, Ι. Πικραμένος, Πάτρα, 2010.

Θέατρο

«Η ιστορία μιας γέφυρας», 2014

(Πρώτη παράσταση) 27 Σεπτεμβρίου 2014, Αρχαίο Θέατρο Μακύνειας, από τη ΓΕΦΥΡΑΑ.Ε.

Ποιητική Ανθολογία

Ανθολόγιο Πατρινών Ποιητών 1940-1995, Δήμος Πατρέων, 1995.

Βιογραφική Παρουσίαση

Νικόλαος Γύζης, *Το κρυφό σχολειό και η εποχή του*, Ελίτροχος, 1999.

Περιοδική Έκδοση

Περιοδικό *Ελίτροχος*, τριμηνιαία έκδοση για τα γράμματα και τις τέχνες, Πάτρα 1993-1999.

Περιεχόμενα

Δραπέτης Χρόνος	17
ΟΙ ΠΡΟΓΟΝΟΙ ΣΤΑ ΙΕΡΑ ΤΟΥ ΜΕΛΑΜΠΟΔΑ	
Χρησμοί της μνήμης του ελεεινού της ποίησης	20
Η μεσιτεία των μπλε του Ιούδα ποιητή	23
Εις το Ιερόν του Μελάμποδα οι ατελείς οικείοι	25
Ήθη επαϊόντων	28
Οι ασθένειες του Κόμητος	31
Επί της λίμνης Κουμουνδούρου	32
Η Μοναξιά του Νικολάου Καρούζου	34
Μια μακρινή πρόγονος η Ντόνα Μάαρ	35
Σελίδες Ημερολογίου για το κάλλος των προγόνων	36
ΟΙ ΓΕΝΝΗΤΟΡΕΣ ΣΤΗ ΝΗΣΟ ΤΩΝ ΣΠΙΕΤΣΩΝ	
Η Γέννα	39
Λαθρεμπόριο ανέμων	42
Γενέθλιο Μανιφέστο	44
Το Δίκαιο της Συγκλήτου	46
Με τη μέθοδο του Ελλησπόντου	48
Σελίδες ημερολογίου για το κάλλος των γεννητόρων	50
ΟΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΣΤΑ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΤΗΣ ΑΙΔΗΨΟΥ	
Οι στίξεις	52
Η προσωπίδα της μητέρας μου	53
Ελαιώνας	54
Ομίχλη	56
Εξωδίκως στα ορεινά της ποίησης	58
Τίτλοι Ιδιοκτησίας	62
Σελίδες ημερολογίου για το κάλλος των συγγενών	64

ΟΙ ΕΠΙΓΟΝΟΙ ΟΜΟΛΟΓΟΥΝ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ ΕΠΙΤΕΙΟΣ ΕΑΡΙΝΗ

Με τον τρόπο του ποιητή	66
Με τον τρόπο του εραστή	67
Με τον τρόπο του οδοιπόρου	68
Με τον τρόπο του γενναίου πατέρα	69
Με τον τρόπο της γόνιμης μητέρας	70

ΟΙ ΠΑΡΟΥΣΙΕΣ ΣΤΙΣ ΑΚΤΕΣ

ΤΗΣ ΠΟΛΙΟΡΚΗΘΕΙΣΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Η ηχώ της ψυχής	72
Αυτόχειρας εξ ετεροχθόνων	74
Η Ιωλκός σε πένθος αλλοεθνών	77
Η κόκκινη ομπρέλα	81
Σαρακοστή Μοιχείας	82
Μάταιο Θέρος	84
Το μάταιο	84
Το θέρος	85
Η αιωνιότητα	87
Κόκκινα Λουστρίνια	89
Οι τρόποι της Ανάστασης	90
Το φως	90
Η Μνήμη	92
Η τιμή	93
Το Θαύμα	95
Ασκήσεις Πλοηγού	96
Σελίδες ημερολογίου για το κάλλος των παρουσιών	97

ΣΧΟΛΙΑ

Φόρος τιμής στο εφήμερο της φιλαρμονικής	102
Είκοσι αναφορές στους γεννήτορες	103
Πέντε σκέψεις για τους συγγενείς	106
Μνήμες Προγόνων	108

Σκέψεις για τις παρουσίες	109
Σελίδες ημερολογίου για το κάλλος των σχολίων	111
Ο Θρήνος του Αλφειού	112
Ωδή στον λεύτερο Δυσσέα	115
Συντομογραφίες ονομάτων	117
Γλωσσάρι	117
Πρώτες δημοσιεύσεις	119

«Αυτό το ουράνιο τόξο
βγάζει αίμα»

Ευγενία-Μιχαέλα Α. Σκιαθά

Ευγενία

Μικρές ιστορίες
για το μπλε,
που, όταν έφτασε
στο φως,
άρχισε τις εκπτώσεις.

Της Χρυσούλας

Που μου δώρισε
ξανά και ξανά
τους ουρανοίς
των νήσων
του Αιγαίου.

*Σχέδιο Γιάννη Στεφανάκι
ειδικά δημιουργημένο
για την έκδοση Ευγενία*

Δραπέτης Χρόνος

Είχε προχωρήσει για τα καλά ο αιώνας.
Σ' ένα μεγάλο μπόγο
όλα τα ασημικά της φάρας του Γιαννούλη Χαλεπά,
με μια αλλαξιά εσώρουχα του στρατηγού της επανάστασης,
Ιωάννη Ρούκη εξ Ευβοίας
και
τις επτά ταριχεύσεις του Εγώ,
διπλοραμμένες σε μια φόδρα του ταγέρ
της Μαντούς Μαυρογένους.

Έτσι φορτωμένοι, περάσαμε τη Γέφυρα του Ευρίπου,
με χιλιάδες κλουβιά ωδικών
να γεμίζουν
πούπουλα με χρώματα τις όχθες του μοιραίου
τραβήξαμε κατά την άβυσσο των σιωπηλών λιμένων
της πόλεως του Ανακρέοντος.

Τις μέρες των πανηγυρισμών
του πολιούχου Πέδρο Ανδρέα Βαγέχο.
Πραματευτάδες των εμφυλίων της ψυχής,

με λέξεις, στίχους και σκέψεις,
ανοίξαμε τις εκκλησιές
και σώσαμε στα μανουάλια φως,

για τις μεγάλες νύχτες
και αυτού του θέρους,

για τις μεγάλες νύχτες
και αυτού του αφανισμού.

Των προγόνων.
Των γεννητόρων.
Των συγγενών.
Των επιγόνων.

ΟΙ ΠΡΟΓΟΝΟΙ
ΣΤΑ ΙΕΡΑ ΤΟΥ ΜΕΛΑΜΠΟΔΑ

Στον Π.Ν.

Σε στιγμές χαράς
οι θεοί μετρούν το κόστος
του λευκού κεριού
και οι θνητοί
τις ιαχές της λάμψης.

Χρησμοί της μνήμης του Ελεεινού της ποίησης

Α΄

Πηγαίνοντας προς τη βροχή,
ακούγονταν
ο ένας μετά τον άλλο
οι χρησμοί
της Ροδάνθης Σκεπαθιανού,
μητέρας
του τελευταίου ληστή
της πόλεως του Τολέδο.

Ο πρώτος χρησμός μνημόνευε διασυρμούς
για το βασίλειο της λυπημένης κόρης
και της χαρούμενης μητέρας,
τις νύχτες
που είχε αξία
το φως του φεγγαριού
στα ξοδεμένα νιάτα
των νερών.

Ο τελευταίος χρησμός, φρυκτωρία ξενιτιάς
για τις μαύρες μέρες του καλοκαιριού,
όπου στις πολιτείες των αμυήτων
είχαν αξία
μόνο οι ήχοι του διαβήτη.

Με τον τρόπο, λοιπόν, του ποιητή
Έκτορα Κακναβάτου
το θέρος γίνεται μάϊστρος
στον ασβεστόλιθο της πρώτης εφηβείας.

Β΄

Ἐκτοτε

το ἔθνος των τοκογλύφων, στα ὅρια της Τροίας,

δίπλα στις βροχερές αγορές

της μονῆς Δαφνίου,

ακούει

χρησμούς ανούσιους,

χρησμούς τετελεσμένους.

Καθώς και τούτη

αλλά

και οι άλλες ζωές

προδομένες είναι

και θα είναι

στα ίδια πάθη μας.

Το μόνο που πιθανόν ν' αλλάζει

κάθε φορά

είναι η ταυτότητα της ψυχῆς

και το κορμί στη δύση του.

Η αγγελία δηλαδή

για την ψυχολογία

του ἑλυτου βίου

του πατέρα.

Γ΄

Αγόρι μου,
του είπε τότε ο ασθενής πατέρας,
παίζοντας στη φουσαρμόνικα
ηδονικά του μέλλοντα θανάτου τις ζωές.

*Εκείνα τα χρόνια οι αυλικοί
έβαζαν τα κομμένα μέλη στ' αλάτι,
γέμιζε ο κήπος κρεατόμυγες
και μύριζε αρρώστια το αρχονταρίκι
της μονής και οι ίσκιοι των καλογέρων
καρφωμένοι σε χιόνι απάτητο.*

Και ας μην είχε ξημερώσει ακόμα.
Και ας μην είχε νοιώσει
ποτέ ο Κάλβος
τις άηχες νύχτες του Ομήρου
αλλά μόνο τις εύηχες μνήμες του ελεεινού ποιητή,
πατέρα του και αδερφού του,
Διονυσίου Σολωμού.

Η μεσιτεία των μπλε του Ιούδα ποιητή

Στην Ε.Κ.

Το ορατό
δεν είναι πάντα βιωμένο,
ούτε το βιωμένο
είναι πάντα ορατό,
έλεγε και ξαναέλεγε σκοντάφτοντας στις ανάσες του Εμείς
ο εραστής, κατά τον Σίγκμουντ Φρόυντ.

Μεγαλώνουμε στο μίσος του Εγώ
και φθάνουμε στο άπειρο
γρηγορότερα από τον τρομερό
βούρκο του φονικού Εμείς.

Είμαστε μόνοι στο νησί
και τελείως μόνοι στις ακτές.

Στα κυανόκρανα των παράκτιων πολυβολείων,
η θάλασσα γεμίζει πορφύρα
τα κορμιά του Διγενή
ξέμειναν χαράματα
να προσποιούνται
τους πνιγμένους,
έλεγε και ξαναέλεγε ο «κόντε» Ανδρέας Κάλβος.

Ο τρόπος των ανθρώπων
πάντοτε
είναι ο ίδιος με αυτόν που ορίζουν
οι θεοί.

Μα, στους θεούς
αλλιώς το φως της γέννας
κι αλλιώς χρεώνεται η δωρεά
της πτώσης.

Ερήμωσαν οι αισθήσεις μου, του είπε ο Κ.Π. Καβάφης,
κι εκείνος, με τον τρόπο του Αλιάκμονα, που βρέχει όλη την υδρόγειο,
μνημόνευσε ότι οι Άριστοι των χρόνων
που οι ημέρες έχουν ηφαίστεια
και θάλασσες με δύσκολους πλόες,
υιοθετούν αναίτια τα δόγματα των ποιητών
που ζουν απ' τις θυσίες του φωτός
αυτοί και οι ομότεχνοί τους.

*Επίγονοι λοιπόν όλοι αυτοί, οι λάτρεις,
της νύχτας των Θερμοπυλών,
στήνουν παγίδα στους αλιείς,
που ζουν απ' το γαλάζιο
κι ας λένε
στα τραγούδια τους*

*πως δεν έχει αξία το νερό
χωρίς το μπλε του ουρανού
και το χρυσό της Δύσης.*

ΕΙΣ ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΤΟΥ ΜΕΛΑΜΠΟΔΑ ΟΙ ΑΤΕΛΕΙΣ ΟΙΚΕΙΟΙ

Στην Κ.Ρ.

Α΄

Νεογέννητος ακόμα ο αιιδός χρόνος μου
προσπαθούσε ν' ανακαλύψει
τους Λέοντες της Δήλου στα ιερά της κοιμήσεως
του Γεωργίου Νόελ Λόρδου Μπάιρον.
Ένοικος και αυτός, όπως και ο λόρδος,
του μεγάλου πελάγου
ύφαινε τις εμμονές του θέρους,
για τους κτίστες του ωκεανού,
Έλληνες και ξένους.

Ήξερε πολύ καλά όπως η Άννα η Κομνηνή
ότι το ξημέρωμα υπήρχαν πάντοτε κλωστές
με αίμα κι αλεύρι σπαρμένο στο περβάζι
της νήσου γι' αυτούς που θα έρθουν νέοι.

Η πορεία του από τότε ευανάγνωστη,
όμοια της πτώσης των επαϊόντων,
πάντα κοντά στις κοίτες
των δίδυμων θεών του Πλάτωνα,
πάντα κοντά στα ύστερα της ψυχής.

Και η μοίρα του
στις ξερές του αιώνιου λευκού
ν' ανακαινίζει και πάλι την Παλμύρα.
Δηλαδή
την πόλη, το λιμάνι, τους ναούς
και τις στέρνες με τις κρυμμένες σκιές
των πνιγμένων.

Β΄

Ετούτος ο θάνατος λοιπόν
δεν μοιάζει με τους άλλους.
Γαληνεμένος
απλώνει πανί λευκό
στην απομόνωση
του όρους Άθως.

Στην ώρα του υψώνεται
μανιάτικο μοιρολόι,
γροικά τους συγγενείς
κι αρχίζει να κελαηδά
αυτό το τέλος,
τους μήνες των διδύμων.

Τον άλλο,
σαν το λιοντάρι στο κλουβί
τρυπούν
με λόγχες στα πλευρά
ο θηριοδαμαστής κι η δόξα,
τους μήνες του υδροχόου.

Γ΄

Κι οι συγγενείς ως γυρολόγοι της ταφής
με σαπισμένα ξύλα
έμαθαν πλέον την ύβρι να δοξάζουν,
καθώς ξέρουν το στάρι να στολίζουν.

Με ρόδι

και με ζάχαρη
σταυρό υποτάσσουν
οι συγγενείς όλους τους μήνες των ιχθύων.

Βέβαια, άλλοτε με το φως και
άλλοτε με το σκοτάδι γράφουν
τις αξίες του Εγώ,
πάντα όμως με το πρώιμο γαλάζιο
γράφουν το Εμείς και ας είναι
ακόμα νύχτα.

Ἦθη επαϊόντων

Στην Ε.Καλ.

Α΄
Όλες μα όλες
οι προφητείες για τις εποχές
της αιώνιας ουτοπίας
συνοπτικά αναφέρουν ότι
οι επαΐοντες των παθών,
ανώνυμα
στα ερείπια της ιστορίας,
δένουν πισθάγκωνα
τους ποιητές
για τα εγκλήματα της Αλεξάνδρειας,
καθώς μοιράζουν όρκους πίστεως
για το αρχαίο ξύλο της ταφής,
σε όσα σκαριά σαπίζουν,
στα συμπαγή νερά του απροσδόκητου.

Με αυτόν τον ανοίκειο τρόπο
μεταφράζουν την Αγία Γραφή του Διγενή του κυνικού.

Οι προφητείες του όλες μα όλες
δένουν τον ένα μετά τον άλλο
όλους αυτούς που έζησαν
ζωή με κρούσεις κυμβάλων ερυθρών
και παθιασμένοι
πέρασαν τα σύνορα
του Ωραίου, σε προαιώνιες
και αβάσταχτες σιωπές.

Άσπρισε λοιπόν
από τη στάχτη των σπερνών
ο τόπος.

Πουθενά οι ώχρες του ωκεανού
πουθενά και οι νοικοκυραίοι
αυτού του ξεριζωμού.

Έφυγαν
την πρώτη εσπέρα του αιώνα,
ασίκηδες του μυστικού θανάτου της πατρίδας,
ο Δομίνικος Θεοτοκόπουλος,
ο Άρης Βελουχιώτης,
ο Γεώργιος Μπουζιάνης,
ο Νικόλαος Πλουμπίδης,
ο Έκτορας Κακναβάτος
και η μητέρα μου
Ράμπελα Στυλιανού
και τόσοι άλλοι όμορφοι Έλληνες
Ελλήνων γόννοι.

Β΄
Άτρωτα,
τις μέρες που δυνάμωνε ο αγέρας
και οι εραστές
της βοκαμβίλιας του Μπωντλαίρ,
με απελπισμένη σιωπή,

έδιναν ανεξίθρησκα όρκο
για την Ποίηση,
με πάθος ανένδοτο,
η ποίηση έβρισκε την ποίηση
και το ποίημα τον ποιητή
σε όλες τις κυκλοθυμίες
του ανέραστου ανθολόγου,
όπως ακριβώς
στους κήπους των Ελλήνων
όλοι αυτοί οι μύστες
της κορυφογραμμής
του Ελικώνα.

Ο Θεοτοκόπουλος Δομίνικος,
ο Βελουχιώτης Άρης,
ο Μπουζιάνης Γεώργιος,
ο Πλουμπίδης Νικόλαος,
ο Ανδρέας Εμπειρικός,
η Στυλιανού Ράμπελα

βίωσαν
τις τέσσερις εποχές του μαύρου
σε όλες τις γλυφές πηγές
της Βαλκανικής.

Τριζόνια
στις ήττες της γλώσσας
του Ρωμανού του Μελωδού.

Οι ασθένειες του Κόμητος

Στην Α.Χ.

Την πρώτη φορά έμαθε
για τους τρεις θανάτους
του κόμητα Ιωάννη Καποδίστρια.

Τα αμέσως επόμενα χρόνια
έμαθε
για τα ενέχυρα
του ήρωα της αντίστασης
κόμητα Ιωάννη Καποδίστρια.

Αρκετά μετά έμαθε
για τις παθήσεις του νοός
του κόμητα Ιωάννη Καποδίστρια.
Σήμερα έμαθε επακριβώς
για την απόσταση βολής
των δολοφόνων
του κόμητα Ιωάννη Καποδίστρια.

Στο μέλλον ίσως μάθει
και για τον κόμητα
Ιωάννη Καποδίστρια.

Επί της λίμνης Κουμουνδούρου

Μνήμη Π.Γ.

Φόραγε τα όνειρά της,
στις λίμνες της Ελευσίνας
κι έμοιαζε με το νεκρό της Φρίντα Κάλο.

Έχασε για χρόνους πολλούς
την όραση της η αδελφή του Περικλή.
Ένωθε διπλά ταμένη
στις κρυφές προσευχές,
στο βαθύ σώμα των ιερών του.

Έμεινε εκεί,
στις κολόνες του Επικούρειου
να μιλά με τα περιστέρια που κούρνιαζαν
στα σημάδια της πόλης,
στα μάρμαρα του αυτόχειρα,
στη λίμνη Κουμουνδούρου.

Έμεινε εκεί,
όλες τις ώρες που το λευκό
έδνε στους λευκούς καλαμιώνες
του Σαρωνικού.

Μονολογούσε,
ο Περικλής Γιαννόπουλος
δεν αυτοκτόνησε
στη λιμνοθάλασσα του Σκαρामαγκά,
απλώς
δημιούργησε την αυτοκτονία της λίμνης
στο κορμί του.

Αιώνες τρεις
μετά την πρωία
της ταφής του.

Τους ήλιους του
είδαμε να γράφουν και πάλι ανορθόγραφα
για την Ελλάδα

*ενεχυροδανειστές
μαρμάρινων στολών,
που φόραγαν οι προτομές
του κάλλους,*

*λες και άμα τις ιαχές
βάλεις σε προθήκες αρχαιοπωλών,
θα μάθουν οι σκιές
να ιστορούν το χρόνο.*

Η Μοναξιά του Νικολάου Καρούζου

Μνήμη Ν.Κ.

Ο Νίκος Καρούζος μιλούσε συχνά για τη ζωή όπως άκουγαν τα πουλιά τους ανέμους.

Ο Εντγκάρ Ντεγκκά μιλούσε πολύ καλά για το σώμα και σίγουρα για τη ψυχή των χορευτριών του στη λίμνη των κύκνων.

Αφύλακτη είναι η ψυχή όταν τη βρίσκει ο βοριάς της μοναξιάς, έγραφε κάπου σε ένα μάρμαρο ο Γιαννούλης Χαλεπάς.

Όσο υπάρχει Ιόνιο, Αιγαίο, Άθως, δεν πρόκειται να χαθούμε ανέφερε ο παππούς Οδυσσέας Ανδρούτσος και επανέλαβε με τον τρόπο των βυζαντινών Ελλήνων ο Νικόλαος Καρούζος: Ήξερα για το πώς και το γιατί των ύμνων για τους αγέρηδες των πελάγων των Ελλήνων.

Με αυτούς, είπε ο Γιάννης Τσαρούχης, ας κεντήσουμε και πάλι τις σημαίες των ερώτων μας.

Μια μακρινή πρόγονος η Ντόνα Μάαρ

Στη Μ.Ζ.

Οι Απουσίες δημιουργούν
απουσίες,
οι παρουσίες και πάλι απουσίες,
σε όλες τις γαίες,
που φύτεψαν οπώρες
οι Μεγαρείς
και έβαζαν
στα σύννεφα
κυπαρισσιών καθρέπτες
οι Ελευσίνιοι.

Όλες τις απουσίες βίωσα
με τη δική σου παρουσία.

Μα όλες είχαν σπήλαια
γεμάτα τιμαλφή,
κάμπους σπαρμένους ψυχανθή
και κομπανίες με έγχορδα
που γύρναγαν ψάλλοντας παρακλήσεις.

Σε επτά ξωκλήσια σε έταξα
να γίνεις λυγερή με θάλασσες στα μάτια
και στο κορμί σου την ειρήνη της γιορτής
να στήσουν οι Αγγέλοι.

Βούρκωσα γράφοντας
ονόματα
σε όσα χαρτάκια έμειναν
παγκάρια να στολίζουν.

**Σελίδες Ημερολογίου
για το κάλλος των προγόνων**

Στην Τ.Μ.

Στο ιερό του Μελάμποδος
το μελαγχολικό μαύρο
των προγόνων,

ακούει πλέον τις ιαχές
των τροπαιοφόρων γενεών,

εκεί στις μοναχικές στιγμές των Μυκηνών.

Μετανάστης συνώνυμων παραδόσεων
δωρίζει στις απέραντες διαδρομές των επιγόνων
νόσους εαρινές
και ένα εφηβικό φθινόπωρο
στα χρώματα του σύμπαντος,
λίγο πριν
φορέσουν φως και πέτρα Αργολική
οι βασιλείς των Ατρείδων,
λίγο πριν αλλάξουν στο στέμμα τα κρανία.
Με μια τριχιά με βότανα,
που αντέχει τους βοριάδες,
θεσμοθετεί λώρους στις αναίτιες γέννες,
εκεί κοντά στην Αμφίπολη,
που έχουν αποικίες αμέτρητες ο ήλιος και η σελήνη,

που έχουν
καλά κρυμμένες
τις νίκες του Αλέξανδρου
ο Παρμενίωνας
και η Ρωξάνη του Οξυάρτη.

ΟΙ ΓΕΝΝΗΤΟΡΕΣ
ΣΤΗ ΝΗΣΟ ΤΩΝ ΣΠΕΤΣΩΝ

Στον Δ.Π.

Κερδίζει κάλλος
η ζωή
όταν τολμά
τις διαιρέσεις.

Η Γέννα

Στη Χ. Σκαρ.

Μισότρελοι οι γονείς,
εμείς οι του Βυζαντίου σεβάσμιοι,
των Γενοβέζων του Βοσπόρου, εθελοντές,
γόνοι γενναίων πόλεων,
αναζητάμε θάνατο
όπου υπάρχει το λευκό
μαζί με τις σκιές του.

Στα σκοτάδια, λοιπόν, του μαΐστρου,
στήνουμε ενέδρες
και
άλλοτε με κρύσταλλα συλλέγουμε τα μπλε
και
άλλοτε προσμένουμε πλεούμενα του μπλε
με σίδερα και άλλες οξειδώσεις
να σχηματίσουν
νησιά και όρη στην Ίμβρο και την Τένεδο
στη Οία και τη Ρω.

Εκεί, λοιπόν,
γεννηθήκαμε,
μάθαμε παιδιά ακόμη
τους τίτλους
της πρώτης
της ποίησης αγάπης,
στη σοφίτα του Ερέχθειου.

Εκεί
στις τελετές της βάπτισης
στον πρόναο
που δίνουν το όνομα οι συγγενείς
και ψάλλουν για την κουρά
οι ιερείς με πάθος
του Διόνυσου, ίσως και του Βάκχου.

Εκεί
και η σύλληψη
για τους μεγάλους χαρταετούς,
που κάλυψαν στο λυκόφως,
της Κρήτης τα άγια βουνά.

Τις ώρες αυτές
ακούγεται να σπάει
το Μπλε
που κουβαλούν οι ουρανοί
της ξενιτειάς
σε επτά
μικρούς καθρέπτες.

Εκεί
και οι θεοί αυτής της γέννας,
λιτά,
με πρόστυχους και ασεβείς,
με πάντα
λυτρωμένους τους γονείς,
υιοθετούν
το μέλλον
να γιορτάσουν.

*Εκεί
σημεία και τέρατα
στις ευωδιές
του σταυροφόρου αιώνα.*

*Εκεί ίσως κοπάσει
το πάθος του ήλιου
να μετρά στη θάλασσα
τους ίσκιους ναυαγών
αλλά και τολμηρών καπεταναίων.*

Λαθρεμπόριο ανέμων

Στη Ν.Κατ.

Μετρώντας το μαύρο και το λευκό
εκείνων
που φίμωσαν τις ώρες της σπασμένης
γέννας
με φονικό και λησμονιά.

Αφήσαμε τη νίκη ενέχυρο στα σπίτια των προγόνων.

Άδεια πλέον
τα σπίτια αυτά
αφημένα στη δόξα
του πρώτου ωμέγα
κι έπειτα
στα όψιμα χρόνια
του άλφα.

Ακούγονται επίμονα οι ήχοι
του σαρακοφαγωμένου χρόνου
επάνω στα κεραμίδια.

Από τότε, οι άνεμοι γεννούν
ρήματα μοιχείας
στο τίποτα της στέγης
και η στέγη
στο κουράγιο του ανέμου
φυσάει
γυμνό αιώνα.

Λαθρεμπόριο ανέμων, λοιπόν,
στις αρχές του έτους,
σε όσους καρτερούν το πρωινό φως
με ρημαγμένη τη βροχή, την πρώτη
του κατακλυσμού,
κι ας είναι
στην αγορά
η θάλασσα,
το μπλε και η ομίχλη
πληθωριστικά ποιήματα
σε παλιωμένες κάμαρες
με παιδικά παιχνίδια.

Σάπιος βοριάς της Κορσικής
στην τολμηρή σιωπή
της ποίησης.

Με αυτούς και με αυτούς τους ανοίκειους
τρόπους
η γλώσσα ξεβράστηκε
σε χειροποίητα χαρτιά,
να μην τη βρει

*η λήθη
της ανθολογίας
των συγγενών
που ήξεραν αδέρφια θείους
και ξαδέλφια του
πρόστουχου ανθολόγου.*

Γενέθλιο Μανιφέστο

Μνήμη Θ.Κ.

...μη μου ζητάτε τίποτα πια
έχω τελειώσει το αίμα μου...
Θανάσης Κωσταβάρας

Α΄
Άντεξα χρόνους πενήντα στους χρησμούς
που νόμιζα ότι μου άνηκαν.

Δεν μιλάω ποτέ
για τους νεκρούς που έφεραν οι ήττες.

Μιλώ με ζήλο
μόνο γι' αυτές τις ήττες
που μ' έμαθαν το αίμα
να θαυμάζω
ως χρώμα στα φτερά
εδώδιμων πτηνών.

Β΄
Οι εποχές των αγγιγμάτων
σε όλες τις τρύπες του κορμιού,
χιόνι ζεστό,
κυκλώνουν τις ευωδιές
του χρόνου,
της γέννας,
της ταφής
και των κρυφών μας λόγων.

Γ΄

Δοτός ο χρόνος της ταφής,
δοτός κι ο χρόνος της αυγής
σε κάθε αρραβώνα με την κοπή
του λώρου.

Δ΄

Γονατιστός στις φτώχειες
τούτου του πολέμου
ξοδεύω τους κατακλυσμούς
που δώρισαν Ευβοείς γεννήτορες
και πρόγονοι Αθηναίοι.
Για ποιον αυτές οι δωρεές
που έζησα ως τώρα;
Για ποιον αυτές οι αιθρίες;

Ε΄

Μαζί με τις σφραγίδες των επιγόνων
και τα γιατροσόφια
τη μέρα της μνήμης του λώρου,
εκατομμύρια χαρές
στο στέρνο μου κουρνιάζουν.

Αλήθεια είναι ότι τη μέρα των γενεθλίων
συλλαβιστά μικραίνουν τη στιγμή
η σάρκα, η γνώση,
η εύθραυστη ηδονή,
κι ας είναι φαρμάκι ο χρόνος.

Το Δίκαιο της Συγκλήτου

Στη Μ.Π.

Α΄

Σε χρόνους περιττούς
η σύγκλητος διαμορφώνει τους εχθρούς,
ορίζει το στράτευμα,
ντύνει τα κορμιά στα χρώματα της φύσης
τους δωρίζει το θάνατο.

Χειρονομεί για τη ζωή σε χάρτες
οικολόγων,
πολιτικολογεί για το αύριο
καταστρέφοντας το σήμερα.

Η σύγκλητος αναζητά ίχνη νεκρών
ορίζοντας τους αντιπάλους,
κερδίζει τη μια μετά την άλλη
τις μάχες,
κυριαρχεί στο όρος,
κατακτά τα ιερά.

Σε χρόνους περιττούς
η σύγκλητος σχεδιάζει εποικισμούς
στο όρος,
κι ας αγνοεί το όρος.

Β΄

Σε χρόνους άρρητους
η λάβα
σκεπάζει το άγονο,
καλύπτει τα σπίτια, τους κήπους,
βάφει τα νερά,
παρασύρει τα βράχια στο πέλαγος.

Η λάβα ρέει
στους κοιτώνες των συγκλητικών
χωνεύει τα δικαστήρια.

Η λάβα καταστρέφει το βιωμένο.
Η λάβα κάνει εύφορο τον τόπο
αναγεννά την άμπελο και όσα
κλαδιά δίνουν καρπούς.
Η λάβα ολοκληρώνει τη θέαση
προς το πέλαγος,
συμφιλιώνει τα χρώματα,
ανατρέπει τη σύγκλητο
και ορίζει νέα.

Σε χρόνους άρρητους
η λάβα είναι η σύγκλητος
και η λάβα μοιρολογεί
στο όρος.

Με τη μέθοδο του Ελλησπόντου

Στην Ε.Σ.

Η θάλασσα απέραντη
ανοίγει μυστικά περάσματα
στους πρώτους χρόνους του γεφυροποιού Λεονάρντο.

Τότε που τα κουπιά έλεγαν αλήθειες
και τώρα που τα διαβατήρια λένε ψέματα.

Το ναυάγιο ποτέ δεν ήταν λύση,
συνήθως όλοι μιλούν για το ταξίδι,
μα κανείς για την ανάσα των νερών
καθώς γίνονται σύννεφα.

Οι πιο γενναίοι έφυγαν με τα νερά,
όπως ο Ιησούς στο σταυρό με τους
δυο πιο σημαντικούς της ιστορίας του.

Οι άλλοι, κάτι νοικοκυραίοι ψαράδες
και μερικοί
τυπολάτρες φαροφύλακες, δοσμένοι
στο καθήκον των βεγγαλικών,
έμειναν στις άκρες της χερσονήσου κουρέλια,
να μαζεύουν τα κορμιά όσων τόλμησαν
να κάλλος να φιλέψουν.

Με την ελπίδα της άλλης ζωής.

Δεν θα καταφέρουν ποτέ να μάθουν
τις αλήθειες για τη μετρημένη ζωή
που τους στόλισαν στη γέννα
η μάνα με τις μοίρες της γειτονιάς.

Άλλωστε και στην επόμενη, με τα ίδια
βιώματα, θα τρυγήσουμε το άρρητο
της πλάσης εμείς, οι απόγονοι του Λεονάρντο ντα Βίντσι.

Μα και η θάλασσα
πάντα ρητή, με τον ίδιο τρόπο θα κλώθει,
ναύλους τριγύρω στο Καρπάθιο,

οι παλίρροιες θα συνεχίσουν,

μέχρι να αναγνωρίσουμε προγόνους,
αλλόκοτα αγενείς,
που έμειναν πιστοί στις γυμνόλαιμες
πλαγιές,
της Αστυπαλιάς, της Τήλου, της Κύθνου
και των λοιπών περιουσιών
της Γαλανοτάτης Πατρίδας,
να καταμετρούν πνιγμένους
και να αριθμούν ναυάγια.

*Προσκυνημένη και αυτή η διαδρομή,
στη γέφυρα του Ελλησπόντου,
με τα αηδόνια σε πυθαγόρεια σιωπή,
καθώς μνήθηκαν χιλιάδες πρωινά,
στο λιτό που θα διαβεί τούτο τον αιώνα,
γράφοντας στο χιόνι νότες του νόστου
της πρώτης πνοής του αγέρα.*

**Σελίδες Ημερολογίου
για το κάλλος των γεννητόρων**

Στον Δ.Σ.

Έτσι χαθήκαμε,
όπως η αγάπη της άνοιξης για τη Σέριφο,
που, αποφασισμένα και τολμηρά, έσβησε στους κήπους της Αντιόχειας,
μαντέμι του μεσημεριού, Φλεβάρη μήνα.

Στην Αντιόχεια, οι μοναχικοί βρίσκουν πατρίδα,
βρίσκουν σάπφειρους,
στα λιμάνια της ξενιτιάς,
πόρνες και εξόριστους αυτοκράτορες,
στα καπηλειά,
του Υπερμάχω της Βασιλεύουσας.

Στα ερείπια των ναών,
που είχαν πατρίδα με κώδικες και νόμους.
Που είχαν τοπία πυρπολημένα από δοσίλογους έρωτες,
και γεννήθηκαν αδελφοκτόνες ιαχές,
με βασιλικούς τοξότες και σταλινικούς υάκινθους,

η Μακεδονία της ψυχής μας

έχει το τέλος που της αρμόζει,
χωρίς ολολυγμούς,
χωρίς ταφές και γιασεμιά,
χωρίς τις πομπές,
με τους ταπεινωμένους που νόμιζαν,
ότι είχαν ζήσει το όνειρο,

πού άραγε;

Μα, στις εργατικές κατοικίες της αιχμαλωσίας.

ΟΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ
ΣΤΑ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ
ΤΗΣ ΑΙΔΗΨΟΥ

Στον Β.Σ.

Αναδύθηκες
ανδρός ανθοφορούσα
στα πελάγη μας.

Οι στίξεις

Λείψανα βροχής σ' όλη την πόλη.

Διασχίζουν άοπλες τις εύμορφες των νερών πατρίδες η Μάνα μου και η Κόρη μου πιασμένες χέρι με φτερό και φτερό με χέρι.

Ζερβά του Δρόμου ξεχασμένες οι ώρες που μάζευαν στα έγχορδα πλανόδιοι μουσικοί.

Δεξιά, οι στίξεις της πατρίδας, στα εμπορικά με τις πράσινες τέντες και τα τσίγκινα ρολά που έφερναν προς πώληση πορφύρες του Ηρώδη.

Η πρώτη είπε στη μικρή: Στους χρόνους σου οι θνητοί όσο Ιούλη και να πιουν, καρπούζι δεν θα ανθίσει.

Η μικρή φοβήθηκε του θέρους τους αλαλαγμούς και τις σκιές του Αυγούστου.

Τότε η Γιαγιά έπιασε φτερό με φτερό την εγγονή και της είπε στο αυτί: Κόρη μου, μάζεψε και κρύψε στα γραπτά σου, των φαρμακωμένων το κάλλος.

Ζαρκάδι μου, με τον έρωτα του χιονιού για φυλαχτό οι Άγγελοι θα αυτομολούν θεοί και δαίμονες, σχεδόν σε όλα τα αργόσχολά σου πρωινά, με ασάφειες και ιδιοτελείς παρέες, ίσως και να σε καλέσουν πρώτη να αγναντέψεις το όρος Θαβώρ, κι ας έχεις τη μήτρα σου νεκρή και μοναξιάς στην κλίνη.

Η προσωπίδα της μητέρας μου

Της μητέρας μου

Η μητέρα μου, κόρη αθηναϊκής οικογενείας, γεννήθηκε με προσωπίδα. Σύμφωνα με τα λεγόμενα της μαμής και των παρευρισκομένων συγγενών, της κάλυπτε όλο το πρόσωπο μέχρι τις άκρες της μύτης.

Κινέζικο ρυζόχαρτο με τις σκιές μιας διαλέκτου θάλασσας στην πρωινή ομίχλη.

Της έβαλαν τρία χρυσά νομίσματα, τρεις κόκκους ρύζι και τρεις σταγόνες μέλι σ' ένα πανί μεταξωτό τριγύρω στις φασκιές της.

Τυχερό παιδί έβγαλες, Κυριάκο, έλεγαν στον πάππου μου κι αυτός κέρναγε για το θαμπό εικόνισμα, με τους γαλάζιους οφθαλμούς και την ξανθιά χαίτη.

Κάθε έτος στις έξι Φεβρουαρίου, όλο τον εικοστό αιώνα η οικογένεια πανηγύριζε στην προσωπίδα τη δική της γέννα των Ατρείδων.

Στην αρχή του τρέχοντος αιώνα, αποφασίσαμε να πανηγυρίσουμε πλέον και για τη μαμή, χαϊδεύοντας τα χρόνια του ρυζόχαρτου.

Είναι αλήθεια ότι ξεχνάγαμε συνειδητά το μυρωμένο πρόσωπο της μητέρας, που χρόνους σχεδίαζε μυστικά τη δωρεά του σύμπαντος στο σύμπαν να επιστρέψει και ας είχε ακόμα δρόμους να διαβεί σπαρμένους σε κορμιά που γνώριζε πως της ανήκουν.

Είναι αλήθεια ότι ο τρόπος των ανθρώπων είναι ο τρόπος των θνητών, οι πλόες όμως των ανθρώπων είναι ίδιοι με αυτούς των θεών, που ξέρουν για το χθες και σαφώς γνωρίζουν και για το αύριο. Εμείς ας υπηρετήσουμε το σήμερα.

Ελαιώνας

Του πατέρα μου

Α΄
Ποιος είναι ο νικητής
μού είπε η κόρη μου
καθώς σχημάτιζε καρπούς
στο σώμα της.
Ήθελε να γνωρίζει
ποιος είναι αυτός που κερδίζει
τις μάχες στις εύφορους εξόδους
των πρώτων
και των δεύτερων χρόνων της γέννας.

Ποιος δηλαδή
συνομιλεί με τη θεία βάσανο
του ατελούς θνητού;

Της είπα ότι μία είναι η μάχη
κι αυτή παντοτινά θα είναι
χαμένη και για μένα αλλά
και γι' αυτήν.

Η διαφορά μεταξύ μας όμως
είναι ότι αυτή θα δει το νικητή
καθώς θα με κουρσεύει
σε αφύτευτο ελαιώνα.

Β΄

Τι να τον κάνεις
τον καρπό
όταν δεν έχεις
δέντρα
να αυλακώσεις,
μονολογούσε
ο ποιητής
που ήξερε
τους επίγονους
του

Κωνσταντίνου Καρυωτάκη.

Και αυτός αφού κρέμασε
σ' όλα τα λιόδεντρα
χάρτινα προσωπεία
με τους ελεεινούς
σάτυρους της αμπέλου και της ελιάς,
έβαλε τη σφαίρα στη θαλάμη,

και τότε η μικρή κατάλαβε τους
ήχους της Μεγάλης Παρασκευής.

Ομίχλη

Στη Γ.Π.

Δεν είχε σύρει ποτέ σύννεφο
τόσο ζωντανό
στους γκρεμούς της λίμνης.
Δράκος,
μες τις πληγές του Παγγαίου
πολιορκούσε
τα πέτρινα γεφύρια
ζητώντας συγχώρεση
στα ναυάγια η ομίχλη, της νύχτας.
Έμπαινε η ομίχλη από τα παράθυρα,
έλιωνε τα έπιπλα,
θέριευε στη γύρη των νερών
του βάλτου.

Κάποτε, δεσποτική στα σκοτεινά χρόνια
έβαλε τους αντάρτες στη σειρά.
Μπήκαν στις γαϊτες.
Στα κίτρινα όλο το πλήρωμα,
όρθιο να ψάχνει να καρφώσει
ασημένια καμάκια στα πλευρά
του θηρίου, να του πάρει
τις δύο καρδιές που έλεγαν ότι έχει.
Ξοδεύεται άδικα και ο ποιητής στη σιωπή της ομίχλης
και η μουσική του νερού στους τσίγκους
της ανασκαφής.

Σηκώθηκε ψαχτά
άνοιξε την πόρτα του ανακτόρου,

στο βάθος
η ποίηση, με όλους τους αυλικούς της,
καθώς του έαρος τα όνειρα
έχουν πάντοτε δυο γλώσσες στην ερμηνεία του φωτός.

Τη μια ορίζουν οι Ανεράδες της Αυγής
που μοιράζουν στα παιδιά ζαχαρωτά
για τις διαδρομές στο πένθος.
Την άλλη ορίζουν οι κυρίες των τιμών,
που αφήνουν στις κοίτες των νερών
να ρέει αίμα και σπέρμα,
χωρίς να ξέρουν
το πώς και το γιατί του βίου
και ας νιώθουν το πρωί, το άγγιγμα των ναυτικών
που κάνουν πρόβες για το μεγάλο ταξίδι,
σε όποιο κορμί ξεμέθυστο
ανακαλύπτουν στο λιμάνι.

Στις κούφιες άκριες
των κορμιών τους
οι αυτοκράτειρες
της πατρίδας
ορίζουν
τη γεωγραφία του καθρέπτη,
που υπερβάλλει για το
τι είναι ωραίο,
αλλά και
για το τι θα πάρει
ο ληστής σε κάθε
παραμύθι.

Εξωδίκως στα ορεινά της ποίησης

Στη Μ.Γ.

Α΄

Με τον τρόπο
που η φωτιά οδοιπορεί
στην πλάνη του Ταΰγετου.

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο
τον μήνα Ιούλιο
ανάμεσα
στο θέρος του Ιουνίου
και στο θέρος του Αυγούστου,
ο αντίλαλος του Αχέροντα
στο στέρνο
των Περσών
περιφρονεί τους ποιητές,
που έθεσαν τους όρους της ταφής
ανώνυμων και επώνυμων,
πριν φτάσουν στο στενό
π' άγιασαν Λάκωνες
αρσενικοί και τυχεροί οπλίτες.

Έκτοτε η μαγγανεία της ποίησης
στις νήσους των Σποράδων
αναλαμβάνει να σώσει το έθνος
ως ο θάνατος
στα βράχια των Μυκηνών
αναζητά
πατρίδες και ηγέτες.

Μόνο η ποίηση
γνωρίζει για τους νεκρούς
Σπαρτιάτες
και για τους ζώντες
αρχαγγέλους
της Αττικής
που κάρφωσαν τις πέτρες
του Παρθενώνα.

Κι όμως αυτός
—ποιος άραγε εννοείται εδώ;—
ως δημοκράτης του φωτός,
μα ο έχων την ευθύνη
αναιρεί τους κώδικες της αλήθειας
και ως γνήσιος απόγονος των Αχαιών,
που έζησαν το κάλλος,
ανακαλεί
από την εφεδρεία
πόρνες, ιερείς, πυρπολητές
και ναύτες
και τους προτρέπει
να γίνουν δωρητές του έθνους
σ' όλες τις Κυριακές,
που έχουν στα ηρώα
δάφνες και νερό γλυφό
του Πόντου.

Κι ας είναι ικέτης της Άννας Κομνηνής
σε βροχερό λιμάνι.

Β΄

Με ανυπόγραφα λοιπόν κοχύλια
με εξόρισαν
πρώτα οι συγγενείς,
μετά οι αναμνήσεις
και τώρα
τα λάφυρα μικρών τουριστριών
που βιάστηκαν στη Λίνδο.

Με έναν κύκλο
απ' αυτούς που περιγράφουν
τ' άπειρο στις αποσκευές των πρώτων μεταναστών
της Αμερικανικής Ηπείρου
ερημώνει ο τόπος.

Μαζί και το παράπονο
για τους γενναίους ποιητές
που τόλμησαν
τις λέξεις να φιλέψουν
στίχους,
στροφές
και ήχους μακρόσυρτους.

Κι ας είναι οι χρόνοι άλαλοι
και οι γραφές για λίγους.

Γ'

Η μνήμη των εποχών της λήθης,
άλλοτε μούσα της βασιλεύουσας
ψυχής
κι άλλοτε διάλογος με τις Ερινύες,
έρπει ακατανόητη
στην πατρογονική Σινδόνη.

Κατακτά τις πόλεις
της συμμαχίας των Αχαιών
που φορτικά
θυσίες κάνουν
στους θεούς
μύστες για να τους χρίσουν.

*Η μνήμη
της εποχής της γνώσης
ελεήμων θριαμβεύει
στην απλωσιά του τόπου που κυοφορεί
μεγάλες ξηρασίες
και πιο μικρές
κηδείες.*

Τίτλοι Ιδιοκτησίας

Στην Ε.Α.

Στην κατάνυξη των λεμονανθών
ο ποιητής
μιλώντας για τους καημούς
της τρικυμίας

μνημονεύει
ότι ο εραστής είναι αμετανόητος
στους χρόνους της μύησης.

Ανακαλύπτει
τα λάθη για τα Χερουβείμ.
Πάντοτε σε επιτύμβια γλώσσα
έτος γέννησης, έτος θανάτου
κι ένα ρητό στις μουσικές
της γνώσης.
Δωρίζει στη σιωπή
τίτλους ιδιοκτησίας.

Στα γραπτά λοιπόν
της μεγάλης αλύσου
το φως κοινοποιείται
με την επαφή,
περιγράφει τις σκιές
της λατρείας,
περιγράφει πώς η κτηνωδία
της κατάνυξης
κυριεύει και το μάρμαρο.

Κτήματα απουσίας
σε χρόνους θρυμματισμένους.

Γι' αυτήν, λοιπόν,
την τελευταία απαγγελία
δεν ιστόρησε ποτέ κανένας.

Καθώς στο σμάλτο αυτών
των επισκέψεων,
μόνο τα κυπαρίσσια
αλλάζουν χρώμα
μάλλον και σχήμα
και ας είναι πάντα ορθά.

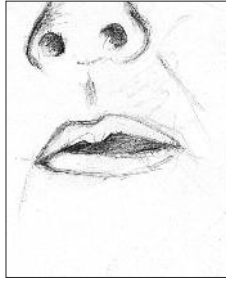
Σελίδες Ημερολογίου για το κάλλος των συγγενών

Στις άταιρες οδοιπορίες της κερδοσκόπου ψυχής μας,
κατράμι Θιακό, το τώρα που άγουρο θα γίνει μέλλοντας,
άλλοτε νεκρός και άλλοτε στρατοδίκης, με σηκωμένο το δάχτυλο,
για την Ελλάδα που πιστέψαμε,
και
ας είναι και αυτή στην τάβλα καρφωμένη.

Φριχτά σύμβολα στα κόκκαλα των λόφων,
οι κρεμασμένες ήττες μας,
στα λιόδενδρα,
φριχτές και οι μέρες των δοσίλογων ερώτων μας.

Μικρομάγαζα με στρατοδίκες λοιπόν έκτοτε οι μέρες μας,
εκεί στην Αλεξάνδρεια των Θερμοπυλών,
εκεί που γράφτηκαν τα μανιφέστα του ήλιου.

Στην τάβλα της ζωής αυτού του τόπου
με γάντζο καρφωμένη η ψυχή μας.

ΟΙ ΕΠΙΓΟΝΟΙ ΟΜΟΛΟΓΟΥΝ
ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΑΡΙΝΗ

Στη θάλασσα
των πλόων σου.

Με τον τρόπο του ποιητή

Στα όρη του καλοκαιριού,
που οι έρωτες τυλίγονται βροχές
και αρώματα κανέλας,
αρμάτωσα Σπετσιώτικο σκαρί
για πλόες Μεσόγειους
τριγύρω στο κορμί σου.

Με τον τρόπο του εραστή

Σουρούπωσε.
Ξαναμμένοι πέσαμε για ύπνο.
Πρώτος έφτασε ο άρχων Μιχαήλ,
μετά
οι ίδιες και οι ίδιες εικόνες της πτήσης.

Στα οροπέδια της ψυχής
άρχισε η μαθητεία του ύψους
χωρίς οίηση, χωρίς του αίματος τη δόξα.

Τα πρώτα οράματα για τις φυτείες
των αρωματικών φυτών
έφεραν άφθαρτες τις ελπίδες
για τη στέψη των κορμιών
παρουσία του Αρχάγγελου.

Αγκαλιαστήκαμε σφιχτά,
απαγκιάσαμε ο ένας στην ηχώ του αλλού.

Μήνες μετά, ελευθερωθήκαμε
εκεί που το αληθές αλλοιώνεται σε αγαθό,
εκεί που η ηδονή καθαγιάζεται σε βιωμένο,
εκεί που το πεπερασμένο ιαίνεται σε άπειρο,
εκεί που τις ώρες μας δωρίζουμε,
στη συλλογή ανθών φασκομηλιάς για τα πέπλα
εκεί
μήνες μετά
εκεί
ελευθερωθήκαμε.

Σπέτσες, 27 Μαΐου 2007

Με τον τρόπο του οδοιπόρου

Άρχισε να χαράζει
στις νήσους του Σαρωνικού.

Ξοδεμένο το πέλαγος
σε ερωτήσεις ναυαγών,
ψελλίζει ιστορίες για τις οικονομίες
των μπαχαρικών
σ' ασβεστωμένες θάλασσες.

Άρχισε να χαράζει.
Ευλογημένοι όσοι
φιλιώνουν το απόμακρο μπλε του ωκεανού
με τον ιερό βοριά του Αιγαίου.

Ευλογημένοι οι Αθίγγανοι
που ξέρουν για το φως
όσο κανένας άλλος.

Με τον τρόπο του γενναίου πατέρα

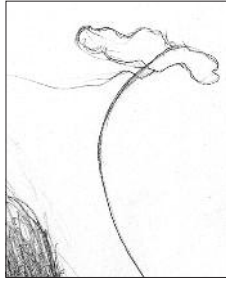
Αιώνιά μας ηδονή
αιώνες καρτερούσαμε
για να φανείς
στα κάτοπτρα της γέννας.

Αιώνες καρτερούσαμε
για να διαβείς
από το μηδέν στο ένα.

Εύχαρεις
ληλατούσαμε το μπλε,
ελπίζοντας
πως, αν κάποτε τελειώσει το φως,
θα έχουμε τη θάλασσα
αντίδωρο ευγονίας
για τις φθορές
των τοκετών του έαρος.

Με τον τρόπο της γόνιμης μητέρας

Εφέτος
αθόρυβα ξεκίνησαν οι μοίρες μας
για τόπους θερινούς
όπου η άμπωτις του αεί και του ποτέ
θα αποκαλύψει
σεσημασμένα τα πρόσωπα
του μέλλοντός μας.

ΟΙ ΠΑΡΟΥΣΙΕΣ
ΣΤΙΣ ΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΟΡΚΗΘΕΙΣΗΣ ΠΟΛΕΩΣ
ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Στον Σ.Π.

Η γέννησή σου
μας δώρισε χρυσαετών
πτήσεις δωρικές.

Η ηχώ της ψυχής

Α΄

Επιλεκτικά,
η ηχώ της ψυχής
στους χρόνους ενηλικίωσης
του γένους,
φτερουγά μύγα ενοχλητική,
δωρίζει φλάμπουρα και ξόρκια
για τις βαπτίσεις των θνητών.

Β΄
Ἐκτοτε,
πέρασαν χρόνια δίσεκτα,
πέρασαν επιτάφιος κουστωδίες
με λευκές βιολέτες
και μελισσοκέρι σε ξύλο ανύπαρκτο.

Πέρασαν οι μάχες
των γόνιμων εγώ
και οι μητριές αγωνίες
κεντημένες στο χέρι
του τέλους.

Πέρασαν τα όρια
των επαναστάσεων
γεμάτα ανθρώπινα μέλη
και μισοφαγωμένα σεντόνια
από κορμιά με ατελή σκέλη.

Στην άκρη του τοίχου
μια χάρτινη εικόνα του Εσταυρωμένου
να ψαχουλεύει
στο νοτερό παρελθόν
της Άνοιξης
τις μνήμες του κήπου των Ελαιών,
που είχε γκρίζες βροχές
και ένα στεφάνι υάκινθων
δίπλα σε μπρούντζινο βενετικό
μανουάλι
γεμάτο λευκές λαμπάδες
και άμμο με ρόδια.

Αυτόχειρας εξ ετεροχθόνων

Α΄
Στην πόλη
άρχισαν να φτάνουν περιηγητές της εσπερίας
και
ναυαγοί
απ' τα πλησιέστερα βυθισμένα πλοία.

Ανεβήκαμε όλοι μαζί,
συνοδεία της φιλαρμονικής
στα πρώτα σκαλιά του λοιμοκαθαρηρίου,
σπασμένα φτερά και ύαλα
της τελευταίας νίκης
των αδίκων.

Χαθήκαμε στους παράξενους φόβους της ξενιτιάς.
Αλλού η μάνα, αλλού τα παιδιά, αλλού οι φασκιές της γέννας.

Πάει ο αιώνας
με τα τραγούδια
και τις ματωμένες χλαίνες.
Πάει και ο αιώνας που ανέμιζαν
τα λάβαρα στις πλατείες.

Στη χαραυγή του παρόντος,
επίμονα τα πλήθη συρρέουν
και πάλι στην πόλη
με τα σιδερένια λιοντάρια,
ουρλιάζοντας στα σιντριβάνια
για το αίμα της αυριανής μέρας.

Β΄

Ξέρουν καλά για τους εισβολείς
και τα κίβδηλα θηρία του μισητού πλήθους.
Εκεί θα απελευθερώσουν
τις ιστορίες των ευγενών
του κυανού
οι έχοντες φυσικά
και πάλι το χρίσμα.

Οι αυτόχθονες σωπαίνουν πλέον
πίσω απ' τις πόρτες του δημαρχείου.

Δεν πιστεύει κανένας
τις προφητείες
για το ρέον αίμα
των ετεροχθόνων,
κανείς
δεν δέχεται πλέον τις βροχές
που αδιάλειπτα γυαλίζουν
τις νύχτες με πανσέληνο.

Πάει στράφι η ζωή καθώς τις μέρες
που έχει έρωτα στις άκρες του καλοκαιριού
η θάλασσα,
όλο και κάποιο ναυτικό θα αφήνει όμηρο
στα μαύρα λιμάνια
των εφήμερων ναύλων.

Γ'
Τι θέλουμε λοιπόν;

Φεγγάρια με αυλούς τον Αύγουστο,
να θρέψουν την παλληκαριά
των αυτόχειρων που έμαθαν
στις πρώτες του Σταυρού μέρες,
χωρίς τη μέντα της ποίησης
και το θυμάρι της ελιάς
το θάνατο
σε λουλουδένιο φόρεμα
να κρύβουν.

Κορίτσι
που έχασε με τρόπο βίαιο
την παρθενιά του.
Άπαξ.

*Βάσανα αλλοπαρμένων, φώναζε ο επιστάτης του κτιρίου.
Δίχως πατρίδα πού να πάνε, δίχως του χρόνου τη στοργή
πού να βρουν ελπίδα τόσοι και τόσοι άγιοι της πόλης.*

Η Ιωλκός σε πένθος αλλοεθνών

Στον Π.Σ.

Α΄
Αξημέρωτα,
στο εκκλησάκι της προκυμαίας
στην πρώτη ραψωδία του λυμένος
ο βυθός,
κυνικός στα αισθήματα
των πνιγμένων.

Η θάλασσα
και πάλι ξένη,
αχάριστη,
σε μεσόγειους πλόες
μυρίζει σάπιο νερό
χωρίς
ωδίνες κυματισμών.

Με εμμονές τρικυμίας
εκκολάπτει ναυαγών υπερβολές
η θάλασσα,
ναι
η θάλασσα,
σεργιανίζει σε όλους τους επιτάφιους
των ναυαγίων,
ψάχνοντας το ναύαρχο
με τους επιτελείς του.

Έκτοτε
αφίχθη εταίρα
σε όλους τους μύθους του Ιάσονα,
λες και αυτή ήξερε το μύθο.

Β΄

Γνωρίζοντας όμως καλά
για τους πνιγμένους,
στραγγίζει τις προφητείες της
σε όσους ναύτες
έχουν σταυρό
και δυο γοργόνες
στην ωμοπλάτη εκεί
στο ύψος της καρδιάς.

Συνεξόριστη
στους αφημένους βράχους
της Μιλήτου
με τις κόρες της Αβινιόν,
λίγο πριν χαράξει
στα γιασεμιά
της Τροίας,
λαλεί
τις ανισότητες
του ουράνιου των άθεων
με αυτές του ενήδονου των εξαπτέρυγων
της Αστυπαλιάς.

Τις ώρες, λοιπόν, των μεγάλων ταξιδιών
ίσως να ακουσθούν πρώτα ο ήχος
της άγκυρας και αρκετά αργότερα
οι μελωδίες των ανέμων στα ξάρτια.
Ίσως στο πρώτο λιμάνι να ακουσθούν και οι φωνές
των αχθοφόρων, ίσως να δούμε και τους συγγενείς να ανεμίζουν
τις ενοχές της κοινής πατρίδας.

Γ'

Αιδηψός – Τσεσμές
το μάρκο του πατέρα.
Αιτωλικό – Αλεξάνδρεια
το μάρκο της μητέρας.

Αιώνες μετά,
στο πανί της Μιλήτου
ο πατέρας
με ξάρτια βιολέτας
τριγύρω
στις πληγές του.

Αιώνες μετά,
στο ξύλο της Αστυπαλιάς,
η μητέρα
βαμμένη
στα νυχτολούλουδα
του θέρους.

Με είχαν προειδοποιήσει
πως με τη θάλασσα
δεν τα βγάζεις
πέρα.

Οι παλιές υποσχέσεις της
για τα τεκταινόμενα
και τις ωδίνες,
τοκογλυφίες πλέον
του μπλε.
Του μαύρου μπλε,
του άσπρου μπλε,
του μπλε
των ιστίων.

Δ΄

Πάντα, μα πάντα, ήλπιζα
ότι στις δύσκολες μέρες
της πατρίδας
η θάλασσα
θα σφαλίσει με χαλάζι τα βουνά,
και στα λιμάνια θα τρέφει
κατάρες άκρατες
του τέλους,
για να ξορκίσει ο θάνατος
τις μοιχείες των θνητών
και τους πνιγμούς του πλήθους.

Αρκεί, λοιπόν, μια ανορθόγραφη γραφή
να δείξει το ταξίδι
με τους πνιγμένους Μιλήσιους
και τόσους άλλους;
Και ας ψάλλουν οι σάλπιγγες θρήνους
και εμβατήρια ηρώων
του προτελευταίου πολέμου
που είχε το τέλος του
και ετούτος ο δικός μας.

Η κόκκινη ομπρέλα

Στην Κ.Τ.

Κάτι μεταξύ επτά και οκτώ το πρωί. Γενάρης. Τα Χριστούγεννα ακόμα στις πλατείες. Το νερό ξεχασμένο παντού. Η κυρία Ηλέκτρα Στασινού κατέβηκε τη μεγάλη μαρμάρινη σκάλα του μαιευτηρίου και έφτασε στο κέντρο της πλατείας κρατώντας μια κόκκινη ομπρέλα, δώρο του κόμητα Καποδίστρια στον πάππου της Νικόλα Στασινό των ανακτόρων.

Μόνη, τελείως μόνη, να κρατά ανοιχτή τη μεγάλη κόκκινη ομπρέλα. Την πλησιάσαμε με τον τρόπο του ελαφιού που σκύβει να πει νερό. Χαμηλόφωνα της τραγουδήσαμε, κυρία Ηλέκτρα, δεν βρέχει. Εκείνη δεν μας απάντησε. Με τον ίδιο ρυθμό επαναλάβαμε δεν βρέχει, κυρία Ηλέκτρα.

Γύρισε και μας κοίταξε με στοργή και με απορία μας είπε: Αυτή η κόκκινη ομπρέλα είναι το μόνο μου στήριγμα. Είναι το μόνο μου στήριγμα αυτή η κόκκινη ομπρέλα.

Σαρακοστή Μοιχείας

Αυτήν την άνοιξη
άρχισε να σαλεύει
νωρίτερα η νύχτα.

Η είσοδος στον κήπο
ματαίωσε
τους έρωτες
στα λείψανα των πεύκων.

Πρώτα χάθηκε το αγιόκλημα.

Μετά η μάντρα με τα καρφωμένα γυαλιά
που δώριζαν τους πολλαπλασιασμούς
της σελήνης, σ' όλα τα ακρόκλαρα του κήπου.

Ακολούθησαν οι γαζιές που έγερναν
στη λίμνη και την έβαφαν κίτρινη.

Μετά όλα μαύρα.

Τέτοιες μέρες
ο μύθος του πνιγμού ήταν περιττός,
το ίδιο και οι σκήτες του κήπου.

Απέμεινε η στάχτη του φεγγαριού
στα δέντρα
και ο Αιώνας
από τους ανθούς του νυχτολούλουδου
στο σάβανο του κήπου,
Μεγάλη Πέμπτη πριν ξημερώσει.

Αυτή την άνοιξη
άρχισε να σαλεύει
νωρίτερα η νύχτα.

Το έστρωσε για τα
καλά ο θάνατος,
καταραμένο σκυλί, που έγλειφε χωρίς αιδώ
τα αχαμνά του.

Μάταιο Θέρος

Μνήμη Ε.Χ.Γ.

Το μάταιο

Α΄
Στις μεγάλες επετείους του σώματος,
τα άκρα αλλάζουν θέση,
ο θώρακας κυριεύεται από ανέμους
των νήσων του Αρχιπελάγους,
τα χείλια φωλιές άγριων μελισσών,
άλλοτε φέρνουν το μέλι και
άλλοτε το οίδημα του πόνου.

Αφέθηκα να την ακούω,
καθώς ο αέρας του πρωινού
γέμιζε το δώμα θέρος,
αυτή σε μια μόνιμη απορία
για τα απολεσθέντα χρόνια της εφηβείας.

Την πήρα στα χέρια και άρχισα
να της μιλώ για το φως του έαρος,
για τα μεγάλα χρώματα του έρωτα
και αυτή
αφέθηκε στη θάλασσα και στους εσπερινούς,
που μνημονεύουν τα όμορφα
της πρώτης εφηβείας
καθώς
ο έρωτας και τότε και τώρα
ο ίδιος είναι.

Το θέρος

Β΄

Η έλευσις
των πρώτων λουόμενων
εδώρισε
στα στάχνα τις σκουριές
και στα νερά τις βδέλλες.

Άφθαρτες
και οι μέρες των νεκρών
καθώς ακέραιοι κρατούν
το χρόνο
στο πιθάρι.

Με παρηγορούν οι ιδέες της επιστροφής
και η ισότητα των αθέατων πατρίδων.

Έτσι δαμάζονται
η μια μετά την άλλη
οι σκιές της εφηβείας
όπου
στις ώχρες του εύπορου σκότους
εγείρονται οι πρώτες αντιδράσεις
για τις στέρνες του άλατος
που έκρυσαν στα σπίτια οι προεστοί
και ίδρωναν οι τοίχοι.

Του Σωτήρος είναι η αρχή,
το τέλος δεν υπάρχει.
Ο χρόνος διαστέλλεται
στις προφητείες των Ιόνιων οδών.

Λευκό το σήμα της επιστροφής.
Λευκό το σώμα της καταστροφής.

Πρωί πρωί παρκάρανε
να γίνουν πάλι νέοι.
Οι άνδρες της φάρας μου.
Έκλαιγαν Ατρείδες το πρωί
και γέλαγαν Τρώες το βράδυ.

Η αιωνιότητα

Γ΄

Αποκριθείς ο Ηγεμών είπεν αυτοίς:

η ελευθερία, λοιπόν, του αγιασμού
ανήκει σ' αυτούς που έμειναν
δίπλα στο λευκό των καλογέρων
σε χρόνους άγονους,
με μουσικές και οιμωγές
το σώμα να λατρεύουν.

Οι μουσικές έχουν καταγωγή
το σώμα του σταυρού,

το σώμα έχει καταγωγή το βιωμένο
του υπέρτερου χρόνου,

οι μοναχοί έχουν τις καταγωγές
της προσευχής λίγο πριν ξημερώσει.

Μεθερμηγευόμενον
υπέρ ασεβών και εν πομπή ορθόδοξων
ότι το μάταιο βιώνουμε
στο μέγεθος του απολεσθέντος μονάρχη.

Οι ετέροι θνητοί
αφήνουν το ύφασμα της στέψης
άνεμο βόρειο
του όρους Πίνδος
στις ακρώρειες της αμπέλου
ωκεανούς να κυριεύσει.

Ορίζοντας την άβυσσο,
τόσο εκ δεξιών όσο και εξ ευωνύμων
του ήλιου σου, Κύριε,
με γαλάζια δένδρα
και λευκά καμπαναριά
που έφτασαν, λίγο πιο κει
από τους ελπιδοφόρους ληστές.

Κόκκινα Λουστρίνια

Στη Χ.Σ.

Λυσσάνε
ολόκληρες δεκαετίες,
ίσως και αιώνες,
αγίνωτα
τα αυγουστιάτικα φεγγάρια
στα τιμαλφή του φωτός της πρώτης
τυχαίας ισημερίας.

Αυτής που ξέρει
για το γιατί
αλλά και για το πώς
διέρρηξαν τα αισθήματα
της εφηβείας μας
οι δάσκαλοι
και οι γονείς μας.

Έστω και τώρα
τα εύρετρα αυτής της ήττας
που μας έκαναν άντρες,
ας είναι
τα δυο κόκκινα λουστρίνια
που ξεχασμένα έμειναν
άπειρα πρωινά
κάτω απ' το κρεβάτι.

Οι τρόποι της Ανάστασης

Στην Ι.Σ.

Το φως

Α΄
Με τον τρόπο
του ήχου
που ξέρει πώς γίνεται
το φως αστέρι,

με τον τρόπο
του γλάρου
που γνωρίζει
ποιος είναι ο ουρανός
και ποια η θάλασσα.

Με αυτούς τους τρόπους
και άλλους τόσους τρωτούς,
άραγε θα μάθουν τα πουλιά
πώς αρμενίζουν οι θνητοί
και πώς τα σύννεφα
κηδεύουνε το μπλε
στις πρώτες ώρες της νύχτας;

Με όλες τις προμήθειες
σε χλοϊσμένα βουνά
ασύδοτα ξοδεμένες,
ανήμερα της επετείου
της Ανάστασης,
θα κάψουμε φως στο σώμα,

κι ας είναι άκαιρο και αυτό το πρωί
που πανηγυρίζεται,
για μια ακόμη φορά,
ο θρίαμβος της ψυχής
στο σώμα.

Η Μνήμη

Β΄

Καλοκαιράκι ακίνητο
στους άγιους του κήπου
σκίνους.

Έντομα

με φτερά ασήκωτα
δένουν νοτιά
στα φύλλα της ακακίας.

Κίτρινο της Αρόης

στο μάρμαρο του πεύκου
και οι αγράμπελες
ολόγυμνες
στα πρωινά
πελάγη κυκλώνουν τις φωλιές μικρών αποδημητικών.

Μυρτώο είναι το πρώτο

μετά το Ιόνιο
και τελευταίο
το γερασμένο Αιγαίο.

Καθώς

σε μια παλάμη μούρα,
αλλάζει τα χρώματα
του μπλε κοβαλτίου
σε πράσινο του αηδονιού
λίγο πριν ξημερώσει.

Η τιμή

Γ΄

Τρυφερά το λιτό
του λευκού Ερύμανθου
στα έγχρωμα μαύρα
της Αχαΐας
δίνει αξία ελληνική
στους ασήμαντους
που δεν τόλμησαν
τον Άδη να απορρίψουν.

Κάποτε και αυτοί
θα τολμήσουν
ν' αφήσουν ίχνη τις νύχτες,
όπως οι πυγολαμπίδες,
καθώς η πούλια
αυτόχειρας
θα λεκιάζει
τις ασπράδες τ' ουρανού.

Με τέλος προδομένο, λοιπόν, ο ποιητής
και την αρχή του
σε καράβι αλεξανδρινό
να κουβαλά το θάνατο,
με όλους τους οικείους του,
στα μοναστήρια των νησιών
που έχουν
και πηγάδια.

Πόσο νερό
να κρύβεται
στα θέμελα
της ανορθόγραφης γραφής που γήτευσε με μιας
το Διονύσιο Σολωμό, το Γεώργιο Σαραντάρη
το Θανάση Κωσταβάρα
μα και τους μελετητές τους;

*Πόσο νερό
να κρύβεται,
στις τέφρες
των μοναστηριών
για τις εποχές
της ανομβρίας;*

Το Θαύμα

Δ΄

Τα μάτια της,
δυο κάρβουνα σβηστά,
το χρόνο ακυρώνουν,
καθώς στους κήπους
της Γεσθημανής
τα περιστέρια
έχουν φτερά παγωνιού
και τα παγώνια
ουρές χελιδονιών,
μην τύχει
και τα σύννεφα
στα αρχαία της ακρογιάλια
δώσουν στους έρωτες
που έχουν πέτρα
και θάλασσα ολόγυρα
στις ανασκαφές του Σουνίου
τη Λένη της Νέμεσης,
για να θρηνήσει
τις μοίρες
και τώρα
που είναι νύχτα
και τότε που ήταν
μέρα.

*Κραυγές για το νερό,
κραυγές για το ρέον αίμα,
κραυγές για τα αγκάθια στους καρπούς της ελιάς,
κραυγές για ό,τι έχει θάμα.*

Ασκήσεις Πλοηγού

Στον Π.Π.

Την ώρα του όρθρου και πάλι μόνος. Διετής στις ασκήσεις της έλευσης του δέσποτα, επρόσμενε τη γαλήνη της απώλειας της μνήμης.

Με αυτό τον καημό έφτασε στο όριο του Μύστη.

Ετελεύτησε λοιπόν με τον καημό της ενύπνιας δόξης. Πιθανόν ετελεύτησε με το μακάριο ερώτημα της λύτρωσης. Ίσως να τελεύτησε και με την αγωνία του πλοηγού για τους πλοηγημένους.

Συνήθως ο λατρεύων την ανθοφορία της μνήμης ολοκληρώνει την όποια αναβίωση του φωτός, μονάζων στο θηλυκό Αχέροντα που γνωρίζει τα κρίνα του επιταφίου να υμνεί χωρίς το νόμισμα της μετάβασης.

Η απρόσμενη ομίχλη μετέτρεψε τη μονή του Ελεήμονος Αξιωματικού σε κάστρο με τείχη που απέκρυπταν το φως από τις χειμερινές, αλλά κρυφές και σαφώς πελασγικές, διαδρομές του.

Μέτοικος σε τόπο άθλιο, γεμάτο αιρετικούς ναούς, προσέτρεξε στη μονή για να περάσει το καταγώγιο της νύχτας με τη βοήθεια του Αγιασμού, καλύτερα με το άρωμα του θυμιάματος.

Επίλεκτος ο ηγούμενος, επίλεκτοι και οι μοναχοί.

Το γένος να σωθεί, αδέρφια, το γένος να σωθεί, μονολογούσε όλο το βράδυ. Οι ωδίνες των ονείρων χρόνιες και οι επιθυμίες επιλεκτικά ανολοκλήρωτες.

Το γένος να σωθεί, αδέρφια, το γένος, μόνο αυτό έχει την τιμή του ήθους των χρησμών, έλεγε και ξαναέλεγε ο οδοιπόρος με την ατροφούσα Μοίρα των Αχαιών.

Έλεγε και ξαναέλεγε ο οδοιπόρος με την ατροφούσα μνήμη των Ελλήνων.

**Σελίδες Ημερολογίου
το κάλλος για των παρουσιών**

Α΄

Οι ήττες μου στις ζωές των άλλων
ακατάληπτες σκιές
αφανών σηματορών αντίκρυ στη λέπρα
της γραμμής
του ορίζοντα
που γράφει η ψυχή μου.

Τα λάθη μου εταίρες μεταβάλλουν,
όλους τους ορισμούς του Πλάτωνα
που έχω φυλακτό στο θωρηκτό μου στήθος,

ψαύουν τους νόστους των πρώτων ημερών,
κρύφτηκαν
και αυτές στις άναρθρες κραυγές των τοκογλύφων ήλιων.

Σε όλες τις καταιγίδες είχα θεό να με κοιτά
και να μου δίνει χρώμα.
Στον τελευταίο κατακλυσμό
μόνο ο Νώε
και ένα σκαρί δαφνόφυλλα,
με απίθωσαν
σε ένα σχέδιο του Μπρετόν με μολύβι και ειρωνικά στον ενικό,
γυναίκα να καρτερά με άγουρο κορμό το νιο της από τα ξένα.

Αφήστε με μόνο μου
να βρω πως τιμά το αιώνιο πρωινό ο λόγος του Αριστοτέλη.

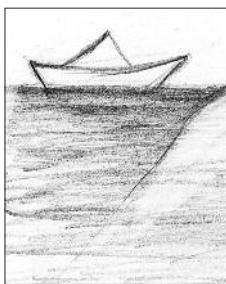
Άλλωστε οι εμμονές μέσα μου γνωρίζουν, αρκετά καλά,
ότι η Άνοιξη και το Φθινόπωρο, με τον ίδιο τρόπο,
τον τύραννο
της ύπαρξης
θα παλουκώσουν στα άτιτλα του επέκεινα χρόνου,
καθώς και το νυν και το αεί το ίδιο σχήμα έχει μέσα μου.

Β΄

Γυμνός και άπειρος, στις απογευματινές αναζητήσεις, της αύρας του πελάγους, χειροκροτά για τους κόλακες, που ανούσια έκαναν το όρος της Ιθάκης τέμενος της θείας ηδονής, ποιου, αυτού του αλήτη Οδυσσέα.

Και συ εκεί ψηλά να φορτίζεις το σώμα της νύχτας με τα μεγάλα λάβαρα του Έρωτα.

Άγγελος, όπως πάντα, γίνεται η Επτάνησος σε μια απογευματινή αιώρα στο πέλαγος, με τα κόκκινα σύννεφα και το πλοίο της γραμμής, να ζωγραφίζει ναύτες και μυστικές θάλασσες για τους άγιους του άτιτλου της γέννησης και να εικονογραφεί, λοιπόν, πάλι και πάλι Παντοκράτορες.

ΣΧΟΛΙΑ

Στον Γ. Πικρ.

Για τις μικρές ιστορίες του μπλε
και των εκπτώσεων του.

Μια ωδή
και ένας θρήνος.

Φόρος τιμής στο εφήμερο της φιλαρμονικής

Στην Α.Σ.

Η αφήγηση για τη σαγήνη του σκότους είναι ένα παιχνίδι της χαμένης ισορροπίας σου ανάμεσα σε ένα καδράκι του Αμαντέο Μοντιλιάνι και σε μια ανάπηρη κούκλα της Φρίντα Κάλο.

Αυτή η νύχτα και πάλι, όπως και τόσες άλλες φορές, δημιουργεί τις τύψεις για τις χαμένες εφεδρείες των παρελθόντων χρόνων σου.

Άυπνη και πάλι ως συλλέκτης άνοιξες τη μικρή συλλογή των αποτυπωμάτων του Βαν Γκογκ, του Έγκον Σίλε, του Ουμπέρτο Μποτσόνι, του Αρσαίλ Γκόρκι, του Τζάκσον Πόλοκ, που κανείς τους δεν έφτασε στα χρόνια σου.

Όλοι, μα όλοι τους, άφησαν τα χρώματα στις πρώιμες εκφορές των γερασμένων νιάτων τους.

Οι θεωρίες για τους επαναστάτες, ότι φεύγουν νέοι, μετέωρες, ίσως να είναι το άλλοθι για τις επιλογές του τέλους, που άλλοτε είναι δίκαιο για τους ανθρώπους και άλλοτε δίκαιο για το σύμπαν τους.

Σχεδόν όλοι τους αποχαιρέτησαν τη βία του κόκκινου βερμιγιόν με το άκαιρο μπλε της αρρώστιας, εκεί γύρω στα σαράντα.

Έκτοτε ακούστηκαν τα ζάρια πολλές φορές να πέφτουν στο τσιμέντο του πρώτου και του δεύτερου ορόφου του νοσοκομείου.

Σε αυτές τις δύσκολες τις ώρες με το σκότος να ωριμάζει παντού, αυτόκλητα, ο Φράνσις Μπέικον μαζί με τον Άντι Γουόρχολ με μια φωνή ξεστόμισαν σε μια από τις νύχτες μου που είχε του Κάλβου την άγια πνοή.

Μην ξεγελιέσαι, κριτή της τέχνης μας, αυτά δεν είναι τα ζάρια των παιγνίων.

Αρχόντων είναι τα φτερά που έχασαν τους τίτλους της τιμής τους.

Επανελάβαν αυτή τη φορά πιο δυνατά. Μη ξεγελιέσαι, κριτή της τέχνης μας, στις δύσκολες ώρες το σκότος του άυπνου τρόμου γύρη αναγεννησιακών χρόνων είναι, εκεί βεβαίως στις πρώτες οχυρώσεις της τετελεσμένης μνήμης της Ελένης Βακαλό.

Είκοσι αναφορές στους γεννήτορες

1. Εκποιώ χρόνο,
του έαρος τόπο,
μα σένα ποτέ.
2. Δεήσεις θέλουν
οι θεοί και οι θνητοί
τόπους προσευχής.
3. Για το κορμί σου
μάταια έρχομαι νιος,
αφού θα φύγει.
4. Έρωτας είναι
όταν ψυχή και σώμα
γίνονται κορμί.
5. Έλξη και πάθος
με τραβούν στην ύλη σου
ηθελημένα.
6. Ροή του φωτός
όταν χορό των αγγέλων
στήνουν τα κορμιά.
7. Φλεβάρη ήρθες
με χιόνια, στην Άνοιξη
της λιμνοθάλασσας.

8. Αναζητούσα
δίσεκτους αιώνες φως
κι ήρθες ερωδιός στο έαρ.
9. Οι μουσικές σου
καταμεσής του έτους
νίκες δοξάζουν.
10. Στη Βενετία σου
οι άνεμοι καθρέπτες
δωρίζουν βίο.
11. Μνήμη της μήτρας
η γέννα και το παιδί
σπονδή στο μέλλον.
12. Επιδημία
ευχών οι ώρες των πρώτων
αναπνοών σου.
13. Τότε και τώρα
εποικισμούς της μάνας
θέλουν οι θνητοί.
14. Αύγουστος πάλι
οι βυσσινιές στη στέρνα
βάφουν ουρανούς.
15. Αιώρα είναι
η ψυχή καθώς
κοιτά τα κρίνα.

16. Σε χρόνους ξένους
η ηχώ των κορμιών
χτίζει απουσίες.
17. Θυμάμαι το φως
και άλλοτε τη σκιά του
ως ο Πλάτωνας.
18. Με κεριά σβηστά
επιδημίες καρπών
μας αφανίζουν.
19. Χειμώνας είναι
όταν η ψυχή μιλά
στη μέρα ξένα.
20. Λόρδος ο χρόνος
καθώς σπαράζει ίσκιος
τις ώρες της φυγής.

Πέντε σκέψεις για τους συγγενείς

Μνήμη Α. Σαμ.

Είδα:

Την ώρα που το φως χωρίζει το μπλε του ουρανού από το μπλε της θάλασσας, να επιπλέουν στα νερά της Σάμου μαύρα αυτοσχέδια σωσίβια, εκεί λοιπόν στα αφρισμένα και «αφιλόξενα» νερά της πατρίδας μεταξύ των ακτών της Ιωνίας και των ακτών της νήσου Σάμου, είδα ίχνη ανθρώπων και ένα πλαστικό παιχνίδι να φωτίζει το μπλε του πελάγους.

Λίγο μετά σε ένα επιταγμένο λεωφορείο της γραμμής στοιβαγμένη η ανθρώπινη λάσπη και ένα παιδί γύρω στα τέσσερα να με κοιτά με υγρά μάτια γεμάτα απορία.

Διάβασα:

Για μια ακόμη φορά στην κόρη μου Ευγενία–Μιχαέλα το παραμύθι της κοκκινোসκουφίτσας και του κακού λύκου.

Κάναμε, λοιπόν, συντροφιά με αυτό το κείμενο τις μέρες που η Αττική έχανε —για τους γνωστούς λόγους της χρήσης της γης— τα δάση που σώθηκαν πέρυσι από τη φωτιά και δεν θα υπάρχουν του χρόνου καθώς τότε θα έχουν σειρά τα επόμενα που δεν κάηκαν εφέτος. Αποφάσισα να μην της το ξαναδιαβάσω καθώς και να μην το δωρίσω ποτέ σε άλλα παιδιά, γιατί αυτό το «διστραμμένο» κείμενο παρουσιάζει το θύμα ως θύτη.

Κανένας λύκος ποτέ δεν πήγε στο σαλόνι του μπαμπά της κοκκινোসκουφίτσας, για να παρακολουθήσει από τη δημόσια και ιδιωτική τηλεόραση σε απευθείας μάλιστα μετάδοση τις φωτιές, στους τόπους που διαβιώνει τρώγοντας σουβλάκια και πίνοντας μπίρες.

Άκουσα:

Το κλάμα της νεογέννητης κόρης των γειτόνων από το διαμέρισμα του κάτω ορόφου, και με κυρίευσαν τα αισιόδοξα μηνύματα για το νέο που έρχεται.

Το σάπιο και το σαθρό πολιτικοοικονομικό–κοινωνικό περιβάλλον που δημιουργήσαμε όλες οι γενιές μετά τον εμφύλιο πόλεμο ήρθε η ώρα έστω και τώρα να «ενταφιασθεί», μαζί με όλους εμάς που περιοδεύουμε στα μικροαστικά τοπία της εφήμερης υπερκατανάλωσης επιδεικνύοντας τη ματαιότητα του υπέρ εγώ μας.

Θυμήθηκα:

Τον Αντώνη Σαμαράκη, δάσκαλο ζωής, που μου έλεγε, σε ελεύθερη απόδοση, ότι αυτά τα παιδιά που γεννιούνται σήμερα πρέπει να γίνουν «πατροκτόνα» και «μητροκτόνα» για να μπορέσουν να ζήσουν στον κόσμο της αλήθειας, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας και της ελευθερίας, μακριά από τις ύβρεις, με την αρχαιοελληνική έννοια του όρου, που προτείνει η ύλη ως τρόπο ζωής.

Αισθάνθηκα:

Την παρουσία του θείου σχεδίου την ώρα που χάραζε στις ακρόρειες του Αιγαίου, και εγώ αφημένος στις αρχαίες αμμουδιές των Ελλήνων να ακούω το κλάμα της θάλασσας, καθώς σπαρταρούσε μια φορά στην απ' εδώ και μια φορά στην απ' εκεί ακτή.

Μνήμες Προγόνων

Των Βαΐων, και σήμερα και τότε, σε ένα κλωνί με βάγια έμαθαν να τιμούν την αρμονία αυτοί και όχι εκείνος.

Στην άνοιξη των χριστιανών, που έχει των Σικελών τη μνήμη στα ωδεία και στα καπηλειά Ελλήνων γεύσεις, λύγισε και πάλι ο χρόνος.

Την αυγή με υπέρογκους λυγμούς έσερνε στον ορίζοντα ο σπάταλος σιρόκος, χάνεται ολόκληρη η εποχή του Σταυρού στη φρίκη της ομίχλης και η μοναξιά των αστεριών έσβησε ανάμεσα σε δυο τραυλές βερικοκιές, λίγο πριν ξημερώσει.

Κατάσαρκα, λοιπόν, φορώντας ονειράτα των κολασμένων, με ένα δρεπάνι γιασεμιά θερίζουν φίλντισι στους άταιρους βυθούς, των έμπιστων του δόγματος όλοι οι αιρετικοί και οι γεννημένοι σε παραμεθόρια νοσοκομεία.

Τι όνειρο και αυτό, στις εκβολές του θείου Νείλου, πάλι και πάλι να ψηλαφώ τα σχήματα των εφήβων που μπήκαν άνδρες στο ναό και γέρασαν στηρίζοντας κερι στο μανουάλι.

Δισέγγονα της αστραπής των ποιητών οι σκέψεις και ας είναι ο εραστής Καβάφης ημίνεκρος και ο ποιητής αιώνια δωρικός στην πόλη που εμίσησε και αυτός.

Σκέψεις για τις παρουσίες

Βαθιά μεσάνυχτα
ακούω το τραίνο των τρεις και πέντε,
στην ενδοχώρα του σώματος
οι ήχοι αποκρουστικοί,
κυριεύουν το ριζικό του σκότους,
μ' αφήνουν και πάλι άυπνο
στου Άθω τις γαζιές.

Ασκήσεις νεκρού
λίγο πριν ξημερώσει.
Τι βλάσφημη νύχτα και αυτή.

Μετρώ τους μυρωμένους χρόνους
γράφοντας και σβήνοντας πάντα
του ίδιου ποιήματος το κάλλος.

Περιγράφω, λοιπόν, το βίο
των άτιμων λέξεων
που με βασάνισαν
τότε και τώρα
με χειρονομίες
σκέψεις και άυπνες μέρες.

Περιγράψω την
αλητεία της γλώσσας,
που μου έμαθε το
Ρο της πατρίδας
να τιμώ με δάφνες
και ας ανήκει
το Φι στη φωτιά

και το Δέλτα στο όνειρο του σώματος.
Μα γιατί το Άλφα είναι η
αρχή
και το Έψιλον το έλεος
του χρόνου;

**Σελίδες Ημερολογίου
για το κάλλος των σχολίων**

Δυο κίονες
στην άκρη του κήπου,
ο ένας όρθιος
γδαρμένος από το βοριά
της εγκατάλειψης
κι ο άλλος ξαπλωμένος
με άλλου το στέρνο
και άλλου την κεφαλή.

Φάνηκε πίσω από
τα σπασμένα τζάμια
να μας παρακολουθεί γυμνός.

Εδώ γεννήθηκα
εδώ θα πεθάνω,
μου φώναξε,
κραδαίνοντας ένα
κομμάτι γυαλί.

Αγκάλιασε την όρθια κολόνα,
κομματιάστηκε μαζί της.

Γέμισε ο κήπος παπαρούνες,
τον είδα έτσι νέο
πριν φύγει για φαντάρο
τον πατέρα.

Ο Θρήνος του Αλφειού

Περνάν τα οχήματα της Πυροσβεστικής
για ποιαν από τις πυρκαγιές
κανείς δεν ξέρει.

Οδ. Ελύτης, *Τα ελεγεία της οζώπορτας*

Α΄

Στους μεγάλους πολέμους του Αλφειού
κυριαρχούσαν
η πέτρα και οι σκουριές των Ιόνιων πλώων.

Β΄

Άλλοτε στου Ελλησπόντου τις μονές
η θάλασσα
κυρίευε το δάσος, έδενε τα λιόδεντρα
με κοραλλιών αλάτια,
έταζε στο χάραμα το μπλε της Πομπηίας
και στα πουλιά
της Άμπωτις σκουλήκια.
Τις νύχτες τις Αλεξανδρινές,
αθέατες οι στεριές έβγαιναν ψηλά
να μάθουν για τους εσταυρωμένους των βουνών.
Τις νύχτες αυτές τι ήθελαν οι Αχαιοί
στην Τροία;

Γ΄

Στην Ολυμπία τα νερά δεν έχουν πια αξία.

Το έλος έγινε καθεστώς.

Παγωνιά.

Άρχισαν να καρφώνουν τα ξεροπήγαδα

με αβασίλευτους θυμούς

και επετείους εμπρηστών.

Δ΄

Ο τόπος έγειρε στα κοίλα της θάλασσας,

μισοσβησμένος

γέμισε στουπιά, μπιτόνια με πετρέλαιο

και τέφρα από τις φωλιές

των πετεινών της Αρτέμιδος.

Ε΄

Παγιδευμένα τα νερά

με ήχους, κραυγές και κλάματα πνιγμένων.

Παγιδευμένοι και οι Αχαιοί

αναζητούσαν

στεριές με αμυγδαλιές

και αμπέλια κοκκινόρωγα,

αναζητούσαν φασκιές,

έστω κουρέλια μεταξωτά,

την αλαζονεία τους να κρύψουν.

ΣΤ΄

Έπαψε να βρέχει,
έπαψε να χιονίζει,
έπαψαν να φέρνουν
οι έφηβοι στα ρείθρα του Επικούρειου
μονοετή κυκλάμινα
και λάσπη απ' του Αλφειού τις κοίτες.

Ζ΄

Οι λιθοξόοι έπιασαν δουλειά.
Σκαρώνουν τα μαυσωλεία των ουρανών
που κάηκαν στο δάσος.

Η΄

Οι χορηγοί του έρωτα δεν κρύβονται
πια στο θυμωμένο δάσος,
γιατί εκεί τους βρίσκουν οι φωτιές
καταμεσής τ' Αυγούστου.

Ωδή στον λεύτερο Δυσσέα

Ο πάππους Δυσσέας
στον ήλιο έμοιαζε θεός
και στο σκοτάδι λύκος

Α΄

Την άνοιξη ανθίζει η Ρούμελη ψυχές,
αλλιώςτικες,
που έχουν κοπεί στον κάμπο.

Στη Χαϊνίτσα νίβονται, χρόνους πολλούς,
λευκοντυμένοι οι εκατόν δεκαεπτά
που στάθηκαν στο Χάνι της Γραβιάς
στου Στρατηγού το πλάι.

Β΄

Το όνομα τού έδωσε στου Ιονίου τα νερά
η Μαρουδιά του Ναυάρχου Κατσώνη.
Δυσσέα τον εδώρισε στους τρούλους
της Ιθάκης.

Ανδρίτσο λέγαν το δεντρί
Ανδρούτσο το κλωνάρι.

Γ΄

Στον Γούλα τον σακάτεψαν
οι μπιστικοί του Γκούρα,
τον ανδρισμό του τσάκισαν μαζί και το
κορμί του.

Στη Μαύρη Τρύπα άφησε τον Λεωνίδα
στο βυζί,
στον Παρνασσό την Ελενίτσα
χήρα.

Δ΄
Όσα καπάκια κι αν έκανε,
λιγότερα στο μέτρημα θα βγουν,
απ' του Κωλέττη και του Γκουβέρνου,
τις πορδές,
που μοίρασαν στους ξένους τις πατρίδες.

Ε΄
Τα άρματα του τα βαριά
αγόρασαν οι Βαυαροί μαζί και την Ασήμω.
Κτερίσματα, των αγωνιστών που χάλασαν κιοτήδες.

Αερικό πια λεύτερο, στις Γκιώνας τις πλαγιές
πιάνει χορό και στου Σκορδά το Χάνι
ξανατραβάει το σπαθί,
γιατί καλαμαράδες βγήκαν στα στενά
και μίκρυνε ο τόπος.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Ε.Α. Εύα Αθανασοπούλου
Μ.Γ. Μάρω Γαλάνη
Π.Γ. Περικλής Γιαννόπουλος
Ε.Χ.Γ. Επαμεινώδας Γονατάς
Μ.Ζ. Μαρία Ζάχαρη
Ε.Καλ. Έφη Καλομενίδου
Ν.Κ. Νίκος Καρούζος
Ν.Κατ. Νικολέτα Κατσιδήμα
Ε.Κ. Ελένη Κρητικού
Θ.Κ. Θανάσης Κωσταβάρας
Τ.Μ. Τούλα Μπαρνασά
Π.Ν. Παναγιώτης Νάννος
Γ.Π. Γεωργία Πανάγου
Σ.Π. Σπύρος Πανδής
Π.Π. Πάρις Παπουτσής
Μ.Π. Μίνα Πετροπούλου
Γ.Πικρ. Γιάννης Πικραμένος
Δ.Π. Δημήτρης Πορφύρης
Κ.Ρ. Κατερίνα Ρόνη
Ε.Σ. Ελένη Σαμαράκη
Α.Σαμ. Αντώνης Σαμαράκης
Χ.Σ. Χριστίνα Σαράντου
Χ. Σκαρ. Χριστίνα Σκαρπέτα
Β.Σ Βασίλης Σκορδιαλός
Π.Σ. Παύλος Σούλης
Ι.Σ. Ιωάννα Στοιβαρού
Δ.Σ. Δημοσθένης Σταυρόπουλος
Α.Σ. Άννα Στράτου
Κ.Τ. Κατερίνα Τσιούμα
Α.Χ. Ανδρονίκη Χρυσάφη

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Χαϊνίτσα: ποτάμι που διέσχισε τη Γραβιά· **Μαύρη Τρύπα:** η σπηλιά του Ο. Ανδρούτσου στον Παρνασσό· **καπάκια:** συμφωνίες κλεφταρματωλών μεταξύ τους και με τους Τούρκους· **Ασήμω:** το ασημένιο σπαθί του Ο. Ανδρούτσου.

ΠΡΩΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

- «Ο θρήνος του Αλφειού»: *Καμένη Γη*, εικαστική και λογοτεχνική διαμαρτυρία, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Πατρών–Κέντρο Τεχνών Ρίου, Πάτρα, 2008.
- «Ωδή στον λεύτερο Δυσσέα»: Γκρης, Ηλίας (αρθ.), *Το 1821 στην ελληνική ποίηση*, Κέδρος, Αθήνα, 2011.
- «Πέντε σκέψεις για τους συγγενείς»: εφημερίδα *Πελοπόννησος*, Μάιος 2012.
- «Με τη μέθοδο του Ελλησπόντου»: *Γέφυρες, Ημερολόγιο εταιρείας συγγραφέων*, Πατάκη, Αθήνα, 2014.
- «Η μοναξιά του Νικόλαου Καρούζου»: περ. *Εμβόλιμον*, τχ. 71-72 (Άνοιξη-Καλοκαίρι 2014).
- «Δυο ποιήματα του Αντώνη Σκιαθά» («Δραπέτης χρόνος», «Λαθρεμπόριο ανέμων»), ηλεκτρονικό περιοδικό *www.diastrixo.gr* (διευθ. Μάκης Τσίτας, 5.11.2014 στον ιστότοπο: <http://diastixo.gr/logotexnikakeimena/roihsh/3110-skiathas-05112014> (τελευταία προσπέλαση 15.12.2014)
- «Αντώνης Δ. Σκιαθάς, Τρία Ποιήματα» («ο Εσταυρωμένος», «Δραπέτης χρόνος», «Σελίδες ημερολογίου Β, Το κάλλος των παρουσιών»), *Ποιείν-www.poein.gr*, 7.11.2014 στη διεύθυνση: <http://www.poein.gr/archives/28227/index.html> (τελευταία προσπέλαση 15.12.2014).
- «Με τον τρόπο του οδοιπόρου»: ιστολόγιο *Artenistas the blog* (διευθ. Κατερίνα Ρόνη, Παναγιώτης Νάννος) 2.7.2014, στη διεύθυνση: <http://artenistas.blogspot.gr/search/label/%CE%A3%CE%BA%CE%B9%CE%B1%CE%B8%CE%AC%CF%82%20%CE%91%CE%BD%CF%84%CF%8E%CE%BD%CE%B7%CF%82> (τελευταία προσπέλαση 15.12.2014).
- «Fugitive Time (Δραπέτης χρόνος)», «By the poet's way (Με τον τρόπο του ποιητή)» Κατερίνα Τσιούμα (μτφρ) στο: Εταιρεία Συγγραφέων, *Greek riders today*, Πατάκη, Αθήνα, 2015.
- «Λαθρεμπόριο ανέμων», περιοδικό *Αίτιον*, τχ. 2, (Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος 2015).

